

Kræfti pillugu nassuiaat 2011

(Peqqissutsimut Naalakkersuisoq Agathe Fontain)

Saqqummiussissut

Kræfti pillugu nassuiaatip 2011-meersup Inatsisartuni ullumikkut oqallisiginissaanut Naalakkersuisut aallarniisinnaagamik nuannaarutigaa.

Nassuiaat taanna 2013-imi kræfti pillugu nuna tamakkerlugu pilersaarutissamat alloriarnertut pingaartutut Naalakkersuisunit isigaarput.

Kræftimik nappaateqalersartut ikilisinneqarnissaanut kiisalu pinaveersaartitsinerup kræftillu nakorsarneqartarnerata pitsaanerulersinneqarnissaanut, napparsimasullu ataasiakkaat kræfteqalersimasut siusissukkut pilertortumillu paasineranniit sapinngisamik pitsaanerpaamik nakorsarneqarnissaanut, paaqqutarineqarnissaanut, napparsimareernerisalu kingorna inuiaqatigiinnut akuulerseqqinnissaanut periarfissanik pitsaanagerusunik siunnersuuteqarfiusumik Inatsisartut pilersaarummik kissaateqarput. Nappaatillu nakorsarneqarsinnaajunnaarnerani napparsimasup sapinngisamik anniaateqarpallaannginnissaa periarfissaasariaqarpoq.

Kræfti pillugu pilersaarummi taamaattumi ukkatarinninnissaq, pingaarnersiuinissaq nukissallu pisariaqartinneqarput.

Ukiut 30-t matuma siornatigumut naleqqiullugu inuit kræftertut marloriaammik amerlanerusut peqqinnissaqarfiup ullumikkut nakorsartarpei. Kræfteqalersartut amerlisimanagerat kisimi peqqutaanngilaq, ullumikkulli sivilunermik inuusarnerput, taamaalillunilu inuit amerlanerusut inuunerminni kræftimik nappaateqalersarnerat aamma peqqutaataavoq. Ilutigitillugu kræftimut nakorsaariaatsit pisariunerulersimaqaat, immikkullu ilisimasalinnit suliasaallutik. Ullumikkut neqeroorutaasinaasut annertunerupput, kræftimillu nappaatit amerlanerusut nakorsarneqarnissaanut neqerooruteqartoqarsinnaavoq, aamma nappaatip piunerani kingusissukkut. Nakorsaasarnarit ataqatigiissaarnissaanut nappaatillu suussusersarneranut nakorsaasarnermilu neqeroorutit ingerlaavartumik nutarterneqartarnissaanut piumasaqaatit annertoqaat. Ullumikkut kræftimik nappaamminnik aniguisartut sivilunerusumilluunniit inuusartut amerlapput. Tamanna nuannaarutissaavoq, aammali napparsimareernerup kingorna inuiaqatigiinnut akuuleqqinnissamat piumasaqaatitaqarpoq.

Ukkatarinninnissaq Naalakkersuisunit eqqaaneqarmat pissutaavoq Naalakkersuisut isumaqarmata pitsaanagerusunik iliuuseqarfigisinnaasavut samminerussagivut. Tassanilu iliuuseqarfigisassat pingaarnerpaartaasa ilagaat: pinaveersaartitsineq. Nunatsinni Nakorsaaneq isumaqarpoq kræftimik nappaatit affaasa missaat pinaveersaartitsinikkut pinngitsoortinneqarsinnaasut. Tassani minnerunngitsumik pineqarpoq akulikinnerpaamik kræfteqariaaseq,

tassaasorlu puakktu kræfteqarneq, kræfteqariaaseq pujortartarnerup annerpaamik pilersittagaa. Aammali pinaveersaartitsiffiusinnaasut allat ullumikkut iliuuseqarfiusannigitsut arlaliupput. Pingaartumik timip atornerulernera, pualavallaalernaveersaarneq peqqinnartunillu nerisarneq, kiisalu imigassartortarnermut tunngasut: Susassaqarfiit Inuuneritta-mi ullumikkut iliuuseqarfigineqarlualereersut – aammalu Inuuneritta 2-mi suli aallunneqartussat. Taakku aallunnerullugillu siunertaqarnerusumik iliuuseqarfigisassaraagut. Pujortartarnerup pinaveersaartineqarnissaanut 2012-imi periaasissaq nutaaq suliarput tamatumunnga qulakkeerinneqataasaaq.

Ilutigitillugu napparsimasut ataasiakkaat nappaatip piaartumik suussusersineraniit napparsimareernerup kingorna inuiaqatigiinnut akuulerseqqinnissaasa pitsaanerpaamik ingerlanissaa qulakkiissavarput – ataqatigiissaartumik toqqiissisimanartumillu.

Kræftip sapinngisamik piaarnerpaamik suussusersineqarnissaa utaqeqqaaranilu nakorsarneqarnissaa pingaaruteqarput. Kalaallit kræftimik nappaateqarnerat kingusissukkut paasineqartartoq nassuiaammi tikkuarneqarpoq. Tamatumunnga peqqutaakkajunneruvoq napparsimasup misissortiaakkajunnginnera. Tamanna pitsaanerusumik iliuuseqarfigisinnaavarput inuiaqatigiinnut qaammarsaanikkut ilinniartitsinikkullu.

Nappaatip suussusaata pilertortumik paasineqarnissaanut aamma tunngaviuvoq suussusersiinnissamat atorussat tulluuttut pigineqarnerat. Nunatta ilaatigut tunissuteqartoqarneratigut pisarsiarisimavaa MR-scanneri. MR-scanneri tassaavoq kræfteqalernerimik pasitsaassinerni pisarneq malillugu misissuinerni ullumikkut atorineqakkajuttoq. Assersuutigalugu timip ipiutaasartaanik misissugassat pilertortumik elektroniskiusumillu akissuteqarfigineqartarnerat pillugu Danmarkip suleqatiginera aammattaaq pitsanngorsaaffiusinnaavoq.

Kræftip nakorsarneqarnerani Danmarkimi sullissiviit, amerlanertigut Rigshospitali, suleqatigineqartarput. Maannakkutut ingerlaannartoqassappat napparsimasut amerlanerit nunatta avataani nakorsarneqartalertussaassapput. Kræftimut nakorsaatit atorlugit uagut iliuuseqarfigisinnaasatsinnik nakorsaasarnerit nunatsinni ingerlanneqartarput. Kræftertunik nakorsaatit atorlugit nakorsaasarnerit maani ingerlanneqalernerisigut napparsimasunut atugassarititaasut pitsaanerulersimapput, nakorsarneqarnissaat ilaqtutat allallu qanillugit pisinnaalermat.

Akerlianik pilattaalluni kræftimut nakorsaaneq immikkut ilisimasalinnit annertunerujartortumik suliarineqartalerpoq, nunanilu tamani napparsimmavinni angisuuni arlaqannigitsuni pilaasarneq ullumikkut ingerlanneqartarpoq, pilaanissamik sungiussisimaneq pisariaqartoq qulakkeerniarlugu, taamaalillunilu nakorsarneqarneq pitsaanerpaajutinniarlugu. Nunatsinni kræfteqariaatsini tamani kræftimik nappaateqartut ikittuinnaasarput, tamatumunngalu ilutigitillugu nunatsinni siunissami pilattaasartussat kræftip pilallugu nakorsarneqarnissaanut ilinniarsimasuusarnaviannigillat. Taamaattumik napparsimasut amerlanerusut siunissami nunatta avataanut aallartillugit pilatsikkiartortitalertussaassavagut. Tamanna ataqatigiissaarinissamat nakorsarneqarnerullu ataqatigiissuunissaanut immikkut piumasaqaatitaqarpoq.

Illissakkut kræfteqartoqarsoralugu innuttaasut akornanni ullumikkut aaqqissuussamik misissuisoqartarpoq. Nunani allani ineriartornerup takutippaa iviangikkut aamma inaluarsuakkut kræfteqartoqanersoq aaqqissuussaasumik misissuinikkut ingerlanneqartaleraluttuinnartoq. Misissorneqassaaq aamma tamanna nunatsinni atuutsinneqalersinnaanersoq.

Kræftip pitsaasumik nakorsarneqarnissaanut pitsaasumik ilinniartitaanissaq pisariaqarpoq. Kræftimut tunngasunik sullissisarnerni sulisunik pikkorissartitseqqinnissaq ilinniartitseqqinnissarlu pisariaqarput. Aammattaaq kræfti pillugu pilersaarut malinneqartussaasariaqarpoq nalilersorneqarlunilu. Alaatsinaannissamut pitsaanerusunik periarfissaqarnissaq qulakkeerneqassaaq kræftimut tunngasuni paasissutissanik nutarteriuarnikkut.

Kræftip pitsaasumik nakorsarneqarnera akikitsuunngilaq. Kræftip nakorsarneqarnerani aningaasanik, sulisunik allanillu nukissanik atuisarneq annertusiartoreerpoq, sulilu siunissami annertusiartussalluni, neqeroorutit pitsaanerulernissaat iliuuseqarfiginngikkaluarluguluunniit. Immikkut aningaasaliisoqartinnagu iliuuseqartoqartinnagulu kræftimik nappaatini ikittuinnarni pitsanngorsaasoqarsinnaavoq. Kræfti pillugu pilersaaruteqarutta suussusersiisarnerup nakorsaasarnerillu iluini iliuutsit amerlanerulernissaat naatsorsuutigineqarpoq. Tamanna aporfissanik pisariaqartitanillu nutaanik kinguneqartitsisinnaavoq. Ilutigitillugu kissaatigineqartumik pitsaanerulersitsinissaq aningaasaliissutillu annertunerpaamik taamaallaat angusaqarfiusinnaapput kræfti pillugu pilersaarut tamarmiusoq atuutilersinneqarpat.

Kræftip nakorsarneqartarnerani suliniutit pingaaruteqartut Peqqinnissaqarfimmut tunngasuni periusissat tamarmiusut aamma Peqqinnissaqarfimmut tunngasuni Inatsisartut sinaakkusiusassatut tamakkiisumik atorusutaasa ilaatinneqarnissaat soorunami pingaaruteqarpoq. Taamaattumik Peqqinnissaqarfimmut tunngasut nutaamik periusissaliuullugit suliassami pingaarnersiulluni tulleriinnilersuinermi kræftip nakorsarneqartarnerani suliniutit salliutinneqarnissaannik Naalackersuisut siunnersuuteqarniarput, pineqartumi angusaqarluarusussutsinnut, taamatullu suliniuteqarnissap aningaasalersorneqarnissaanut aningaasatigut periarfissanut naleqquttunik.

Taamatut Naalackersuisut oqaaseqarlutik Inatsisartuni oqallilluartoqarnissaa neriutigaat.